

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
The Relationship Between the 21st Century Leadership of School Administrators and Working Motivation of Teachers under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1

ณรินทิรา อภัยรัตน์¹, ประเมศร์ กลิ่นหอม², มิตรภาณี พุ่มกล่อม³
Narinnita Apairut¹, Poramet Klinhom², Mitparnee Pumklom³
Corresponding Author E-mail: Narinnitaapairat@gmail.com

Received: 2023-06-27; Revised: 2023-08-16; Accepted: 2023-08-21

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 301 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามพื้นที่จัดการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่มีคุณภาพ ด้านภาวะผู้นำแบบผสมผสาน ด้านความรู้เข้าใจในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะ และด้านความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนำงาน 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการความก้าวหน้า ด้านความต้องการในการดำรงชีวิต และด้านความต้องการความสัมพันธ์ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21, แรงจูงใจของครู

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

² Student in Master of Education Program (Educational Administration), Kanchanaburi Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

Abstract

The research aimed to study the 21st century leadership of school administrators, the working motivation of teachers and the relationship between the 21st century leadership of school administrators and the working motivation of teachers under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. The samples of this research consisted of 301 teachers under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, obtained by stratified random sampling according to the study area. The research instrument was a five-level-rating scale questionnaire with content validity between 0.67–1.00 and a reliability of 0.96. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product moment correlation coefficient with a statistical significance level at .01. The findings were as follows:

1) The 21st century leadership of school administrators under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in descending order as the effectiveness management, integrated leadership, the 21st century knowledge, the leadership personality, and the quality management, leadership. 2) The working motivation of teachers under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in descending order as existence needs, growth needs, and relatedness needs. 3) The relationship between the 21st century leadership of school administrators and the working motivation of teachers under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1 in overall had a middle positive correlation with statistical significance at .01.

Keywords: The 21st Century Leadership, The Motivation

บทนำ

แนวคิดการจัดการศึกษาแผนการศึกษาชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษา เพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: จ-ฎ)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยมีประเด็นการพัฒนา ที่สำคัญคือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนโฉมครูให้เป็นครูยุคใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. 2561: 8-9)

การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีอย่างรวดเร็วตลอดเวลาและต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดความสลับซับซ้อน และปัญหาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมในการดำเนินการ จึงจะทำให้องค์กรประสบ ความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่คาดหวัง ในการบริหารองค์กรและสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ และมีการกิจหลายด้านจะต้องบริหารทรัพยากร และทำงานร่วมกับคน เกี่ยวข้องทั้งสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีทักษะทางการบริหารมีความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมวิทยา จิตวิทยา การเมืองการปกครอง และภูมิศาสตร์ ฯลฯ มาเป็นส่วนประกอบใน

การบริหารงาน ซึ่งกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารต่างไปจากงานของผู้ปฏิบัติ ผู้บริหารไม่ได้ลงมือปฏิบัติหรือให้บริการโดยตรง แต่งานส่วนใหญ่คืองานบริหารที่อาจเกี่ยวข้องกับงานอื่น ๆ ทางอ้อม ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะการบริหาร กระบวนการ และมีเทคนิคการบริหาร หากผู้บริหารไม่มีทักษะทางการบริหารก็จะบริหารงานไม่ได้ในศตวรรษที่ 21 องค์กรทั้งหลายเผชิญกับปัญหาท้าทายใหม่ ๆ มากมาย บทบาทของผู้นำเพิ่มความซับซ้อนและมีความสำคัญยิ่งขึ้น ผู้นำในอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะและสมรรถนะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่ม (value creation) ให้แก่ตนเองสูงสุด จะได้มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันในโลกยุคไร้พรมแดน (ทองทิพภา วิริยพันธุ์. 2550: 2)

โลกกำลังเปลี่ยนแปลงทำให้การศึกษาในปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงตาม เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โรงเรียนต้องเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 โดยโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูง ที่มุ่งเน้นการพัฒนาในภาพรวม ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และทักษะผู้เรียนทุกคนในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สื่อสารได้ รวมทั้งมีความสามารถทางเทคนิค ผู้บริหารและครูต้องปลูกฝังความรู้และทักษะที่จำเป็นโดยแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้ และทักษะนี้ใช้กับโลกความเป็นจริงได้ และต้องพยายามเพิ่มความใฝ่รู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนควรมีกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร และการออกแบบการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อประสบความสำเร็จในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงทางสังคม และเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดการรวมความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าไว้ด้วยกัน มีระบบสนับสนุนที่ได้มาตรฐาน มีการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาพร้อมที่จะเจริญเติบโตในโลกยุคดิจิทัลที่เชื่อมต่อกันได้ทั้งโลก (สุทธิวรรณ ตันตรจนาวงศ์. 2560: 28)

การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ตัวแปรที่สำคัญที่สุดก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้นำที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ กล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยทักษะภาวะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน มองเห็นภาพอนาคตและสามารถสร้างแรงจูงใจให้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด หากกล่าวถึงทักษะภาวะผู้นำจะมุ่งเน้นถึงคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำองค์กรจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารงานบริหารตนเองและบริหารบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (วิโรจน์ สารรัตน์. 2556: 5)

ครูเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาที่พร้อมนำประเทศไปสู่การพัฒนาให้เจริญขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษา เพราะเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยตรงให้กับเด็ก ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีหลักการสำคัญคือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2559: ก) สำหรับการศึกษาพฤติกรรมของครูในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อเข้าใจระดับพฤติกรรมของบุคคล จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยา ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อพฤติกรรมของครู ได้แก่ การรับรู้ ทัศนคติและค่านิยม บุคลิกภาพ การเรียนรู้ การจูงใจ ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้พื้นฐานพฤติกรรมของครู เพื่อใช้จัดการให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน (พลลภ จิระโร. 2563: 33)

แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความเข้าใจ มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์กรร่วมมือกันทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เกิดความพึงพอใจ เพื่อให้บุคลากรมีการตื่นตัว เกิดความคาดหวัง เพื่อผลักดันให้แสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานอย่างมีทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้องค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (การดี อนันต์นาวี. 2557: 112)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด 142 โรงเรียน ดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้อง เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล

กระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดกาญจนบุรี โดยพบปัญหาด้านคุณภาพ ดังนี้ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัด และระดับประเทศ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนต่ำกว่าระดับจังหวัดและระดับประเทศ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประเทศทุกวิชา และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประเทศทุกด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. 2565: 19-29)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในองค์กรและความสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ความหมายของผู้นำในศตวรรษที่ 21

ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2558: 43) ได้กล่าวถึงผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการแสดงออกถึงเจตนาหรือพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งไปมีอิทธิพลต่อผู้ตามทั้งในแง่แนวคิดและการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะชักนำหรือจูงใจให้บุคคลอื่นคล้อยตามหรือปฏิบัติตามได้ และการปฏิบัติงานจะก่อให้เกิดการบรรลุจุดมุ่งหมายของบุคคลและองค์การ

ศศิธรา แพงไทย (2559: 7) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีหลายบทบาทขึ้นอยู่กับภารกิจและกิจกรรมการบริหาร ซึ่งการบริหารให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลายปัจจัยมาเกี่ยวข้องกับการบริหารงานการศึกษา ในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคของเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์และเทคนิคการบริหารระดับสูง จึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ

สนุก สิงห์มาตร, และคณะ (2560: 488) ได้กล่าวว่า หากผู้นำขององค์กรในศตวรรษที่ 21 ขาดซึ่งภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้วย่อมนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาด หรือเป็นการตัดสินใจที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่สัมฤทธิ์ได้ ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการใช้ความรอบคอบ ประกอบการวางแผนอย่างระมัดระวังในเรื่องการจัดการความรู้ การปฏิบัติและการตัดสินใจที่ถูกต้องทันเหตุการณ์ โดยตระหนักในคุณธรรม ซื่อสัตย์ อุดมคติ มีความเพียรในการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากผู้นำบกพร่องในทักษะหรือคุณลักษณะของภาวะผู้นำเหล่านี้ สามารถทำให้เกิดผลกระทบและความล้มเหลวตามมา ตั้งแต่ในระดับชุมชน สังคม หน่วยงาน องค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน จนนำไปสู่ปัญหาระดับประเทศได้

สรุปได้ว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้นำจึงต้องเป็นบุคคลที่กล้าคิด กล้าตัดสินใจ รู้จักใช้กลยุทธ์ เทคนิค วิธีการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายในองค์กรและสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

องค์ประกอบของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

สมบุรณ์ ศิริสรธริทธิ (2559: 38) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนางาน ด้านความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดี มีคุณภาพ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะ ด้านภาวะผู้นำแบบผสมผสาน ด้านความรู้เข้าใจ ในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนางาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นกับ ตนเอง พัฒนาตนเองให้มีความเป็นผู้นำก่อน มีความรู้ความสามารถในการจัดการงานได้อย่างดี สามารถใช้อิทธิพลที่มีครองใจ คนในการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์กรและการที่ผู้นำสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ๆ

ความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีมีคุณภาพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งศาสตร์ และศิลป์ มีอิทธิพลสามารถชี้นำผู้อื่นได้เกิดความวางใจเชื่อถือ พร้อมทั้งให้ความเคารพนับถือ ให้ความร่วมมือทุกด้านและเกิด ความมั่นใจในความสามารถในการเป็นผู้นำของตน ซึ่งสามารถสร้างความสำเร็จแก่ตนและผู้ปฏิบัติตามนำพาองค์กรไปสู่ ความสำเร็จได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการเป็น บุคคลที่มีลักษณะซื่อสัตย์ ซื่อตรง และสามารถสร้างความเชื่อถือแก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องสมาชิกของกลุ่มจะมี ความเชื่อมั่นว่าผู้นำต้องมีความซื่อสัตย์ ความมั่นคงและเป็นผู้ที่สามารถเชื่อถือได้จึงจะสามารถก่อให้เกิดความไว้วางใจแก่ผู้ที่ เกี่ยวข้องได้ลักษณะที่เด่น เป็นลักษณะเด่นของผู้นำที่เหนือบุคคลอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดในด้านต่าง ๆ ผู้นำที่มีลักษณะโดดเด่น ในสังคมและมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น โดยจะทำให้คนที่ทำงานด้วยเกิดความสบายใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

ภาวะผู้นำแบบผสมผสาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแสดงออกถึงความมุ่งหมายหรืออุดมคติที่มีอยู่ เป็น ผู้ที่พยายามจะรวบรวมผู้ปฏิบัติงานกับองค์กรให้เข้ากัน ต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วม ไม่แสดงความแตกต่างใน เรื่องอำนาจหน้าที่ เป็นผู้ที่ชอบการมีวัตถุประสงค์ร่วมกันหรือมีการรับผิดชอบร่วมกัน สนใจในเทคนิคการจูงใจ มุ่งความสัมพันธ์ และมุ่งมั่น ช่วยกำหนดทิศทางและสนับสนุนการทำงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร

ความรู้เข้าใจในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมให้คนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงานแก้ปัญหา สื่อสารและร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิตเนื่องจากเป็นยุคที่เปลี่ยนแปลงไปตามความ เจริญก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำทางด้านวิชาชีพ วิชาการ และวิธีการทำงานต้องมี คุณสมบัติของการเป็นนักบริหารการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเพื่อส่งเสริมการศึกษาพัฒนาคนสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษ ที่ 21 เป็นการมองอย่างกว้างไกลถึงความมั่นคงและยั่งยืนขององค์กรและคนที่ทำงานในองค์กร

ความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนกิจกรรมหรือกระบวนการที่ต่อเนื่อง ในการเน้นคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพของการนางานทุกส่วนกิจกรรม ตลอดทั้งวงจรทุกขั้นตอนของการทำงานเป็น ระบบการบริหารงานที่เป็นคุณภาพในทุกด้านขององค์กร เพื่อให้ได้คุณภาพตามวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

ภารดี อนันต์นารี (2557: 113) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่กระทำใ้มนุษย์กระทำการกิจกรรมการนางาน อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีจุดหมาย มีทิศทางและช่วยให้กิจการงานที่กระทำนั้นคงสภาพอยู่ต่อไป โดยที่มนุษย์จะต้องมีเจตคติ ทักษะ และเข้าใจในกิจการนั้นอย่างแท้จริง

สมัธนา สร้อยสน (2558: 25) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของมนุษย์ จะเป็นตัวกระตุ้นให้มีความกระตือรือร้นในการกระทำพฤติกรรม มีทิศทางและต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย

อริยธญา วงศ์ใหญ่ (2558: 5) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นความรู้สึนึกคิดหรือทัศนคติในด้านการจูงใจในด้ายการทำงาน ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนางานร่วมกับองค์กร ร่วมกับผู้อื่นที่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนเป็นการลดความเครียดจากการปฏิบัติงาน

พรธณิภา พระพล (2558: 13) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มากระตุ้นหรือชักนำให้บุคคล แสดงพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ แรงจูงใจมีทั้งแรงจูงใจภายใน

และแรงจูงใจภายนอก บุคคลที่มีแรงจูงใจภายในจะมีความสุขในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เพราะมีความพึงพอใจโดยตัวของเขาเอง ไม่ได้หวังรางวัลหรือคำชม ส่วนบุคคลที่มีแรงจูงใจภายนอกจะทำอะไรต้องได้รับการยอมรับจากผู้อื่น หวังรางวัลหรือผลตอบแทน

สุพัตรา วงษ์เมืองแก่น (2558: 7) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง แรงที่กระตุ้น จูงใจ ชักนำให้คนชอบ และรักงาน เป็นตัวสร้างกำลังใจ ความพึงพอใจ เต็มใจ ให้บุคคลในองค์กรหรือในโรงเรียนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จิราภรณ์ พรหมสวัสดิ์ (2559: 19) กล่าวถึงความหมายของ แรงจูงใจ หมายถึง ความเต็มใจที่จะใช้ความพยายาม เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นแรงผลักดันทั้งปัจจัย ภายใน และภายนอก เพื่อกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่หรือแสดงพฤติกรรมสนองต่อความต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

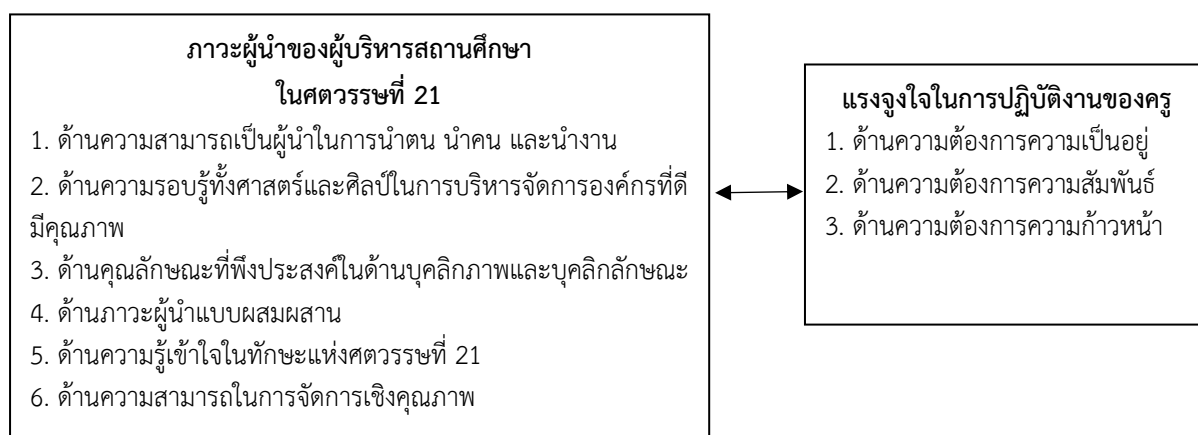
Alderfer (1972: 507-532) ได้ปรับปรุงแนวคิดจากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ 5 ขั้นของมาสโลว์เหลือเพียง 3 ลำดับขั้นและผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

ความต้องการในการดำรงชีวิต หมายถึงผู้บังคับบัญชาอำนวยความสะดวกในการทำงานแก่ครูให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน เป็นต้น ครูได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม และสวัสดิการที่จำเป็นในการทำงาน

ความต้องการความสัมพันธ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารพบปะ สนทนา เป็นมิตร การช่วยเหลือกันจากผู้บริหาร ดูแลใส่ใจครูผู้สอนเมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความสุข ใส่ใจ เอาใจใส่ คอยช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน เมื่อครูผู้สอนประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน และมีโอกาสได้พบปะสังสรรค์กันนอกเวลางาน และการที่ครูผู้สอนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้

ความต้องการความก้าวหน้า หมายถึง โอกาสได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น จากการประสบความสำเร็จในการทำงาน ทำให้เกิดความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น การได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การขึ้นเงินเดือน การได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 1,377 คน จากสถานศึกษา จำนวน 139 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan. 1970: 608) ได้จำนวน 301 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยจำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 3 ข้อ คือ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และพื้นที่การจัดการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มี 6 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 มี 3 ด้าน

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนำงาน ด้านความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีมีคุณภาพ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพ และบุคลิกลักษณะ ด้านภาวะผู้นำแบบผสมผสาน ด้านความรู้เข้าใจในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ สำหรับสำหรับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความต้องการในการดำรงชีวิต ด้านความต้องการความสัมพันธ์ และด้านความต้องการความก้าวหน้า

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาสร้างเครื่องมือ ตามนิยามของความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (index of item objectives congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง คือ เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ เท่ากับ 1.00 จำนวน 41 ข้อ และ 0.67 จำนวน 4 ข้อ

6. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้ว ไปทดลองใช้ (tryout) กับครูในโรงเรียนบ้านท่ามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) การพิจารณาความเชื่อมั่นดูจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.75 ขึ้นไป พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

7. นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 301 ชุดโดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถาม และส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยใน 7-15 วัน ทางออนไลน์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 301 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง
 - 2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านภาวะผู้นำแบบผสมผสาน ด้านความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีมีคุณภาพ ด้านความรู้เข้าใจในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะ ด้านความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนำงาน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนำงาน	4.17	0.33	มาก
2. ด้านความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีมีคุณภาพ	4.25	0.32	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะ	4.23	0.28	มาก
4. ด้านภาวะผู้นำแบบผสมผสาน	4.25	0.29	มาก
5. ด้านความรู้เข้าใจในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21	4.24	0.31	มาก
6. ด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ	4.23	0.26	มาก
รวมเฉลี่ย	4.23	0.21	มาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านความต้องการในการดำรงชีวิต ด้านความต้องการความก้าวหน้า และด้านความต้องการความสัมพันธ์ ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความต้องการในการดำรงชีวิต	4.26	0.29	มาก
2. ด้านความต้องการความสัมพันธ์	4.18	0.29	มาก
3. ด้านความต้องการความก้าวหน้า	4.26	0.33	มาก
รวมเฉลี่ย	4.24	0.21	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการความสัมพันธ์ ด้านความต้องการความก้าวหน้า และด้านความต้องการความเป็นอยู่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

ภาวะผู้นำ	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู			
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Yรวม
X ₁	0.24**	0.36**	0.57**	0.57**
X ₂	0.14**	0.31**	0.15**	0.29**
X ₃	0.22**	0.29**	0.15**	0.31**
X ₄	0.16**	0.22**	0.16**	0.26**
X ₅	0.33**	0.42**	0.20**	0.44**
X ₆	0.26**	0.29**	0.10**	0.30**
X รวม	0.33**	0.47**	0.34**	0.54**

**อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ผู้นำมีภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะผู้บริหารมีบทบาทและความรับผิดชอบโดยตรงต่อการวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์กรปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จึงตระหนักและพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทิวาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แรงจูงใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลภายในองค์กรในด้านการตอบสนองต่อความต้องการ ได้แก่ การเสริมสร้างให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร และเกิดพลังร่วมในการปฏิบัติงาน ช่วยให้การควบคุมการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นไปอย่างมีระเบียบมีวินัย และศีลธรรมอันดีงาม เสริมสร้างให้สมาชิกในองค์กรเกิดความคิดที่สร้างสรรค์ให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า และทำให้มีความเชื่อมั่นในองค์กรที่ตนปฏิบัติงานอยู่ และมีความสุขกายสุขใจในการปฏิบัติงาน ฉะนั้นจึงทำให้ผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จึงดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้ครูมีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรศักดิ์ ปกป้อง (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.54$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักว่าภาวะผู้นำเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนา ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ทักษะภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การบริหารมีความเติบโตก้าวหน้า หากต้องการประสบความสำเร็จก็ต้องพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ และหากต้องการให้งานต่าง ๆ มีคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับความเต็มใจปฏิบัติงานจากครู โดยการสร้างแรงจูงใจให้แก่ครู ดังนั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จึงได้ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำทั้งทางด้านความสามารถเป็นผู้นำในการนำตน นำคน และนางาน ด้านความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีมีคุณภาพ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านบุคลิกภาพและบุคลิกลักษณะ ด้านภาวะผู้นำแบบผสมผสานด้านความรู้เข้าใจในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากรว่าจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยการเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ และพร้อมกับสร้างแรงจูงใจให้กับครู เพื่อให้ครูมีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความต้องการความเป็นอยู่ ด้านความต้องการความสัมพันธ์ และด้านความต้องการความก้าวหน้าของครู เพื่อให้สถานศึกษามีการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรศักดิ์ ปกป้อง (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านความสามารถในการจัดการเชิงคุณภาพกับด้านความต้องการความก้าวหน้า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

การจัดการเชิงคุณภาพ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ต่อเนื่องในการเน้นคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพของการทำงาน ทุกส่วนกิจกรรมตลอดทั้งวงจรทุกขั้นตอนของการทำงานเป็นระบบการบริหารงานที่เป็นคุณภาพในทุกด้านขององค์การ ที่จะปรับปรุงการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมทุกอย่างจะต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญและสนับสนุนกิจกรรมเหล่านั้นทุกคนในสถานศึกษาให้ความร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกัน การปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนเป้าหมายที่สำคัญคือการมุ่งทำให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาให้แก่แก่นักเรียน แต่แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความต้องการความก้าวหน้า หมายถึง การที่ครูได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสก้าวหน้าทั้งในตำแหน่งหน้าที่การงาน และการเลื่อนขั้นเงินเดือน รวมทั้งโอกาสพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติ ดังนั้นครูจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ โดยมิได้ต้องการความก้าวหน้าเป็นสิ่งตอบแทนปัจจัยหลัก เนื่องจากครูทุกคนให้ความสำคัญกับการร่วมพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ไม่เพียงเฉพาะงานที่ตนเองรับผิดชอบ กล่าวคือ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนมากกว่าประโยชน์ความก้าวหน้าส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพรรัตน์ บัวแย้ม, และนิคม นาคอ้าย (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านความสามารถเป็นผู้นำในการ นำตน นำคน และนำงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสมในการบริหาร และเข้าร่วมการพัฒนาตนเองด้านภาวะผู้นำเพื่อสร้างความรู้ ความสามารถในการบริหารได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

1.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ด้านความต้องการความสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อส่งเสริมให้ครูได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

2.3 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

จิราภรณ์ พรหมสวัสดิ์. (2559). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาคลองใหญ่เหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทองทิพภา วิริยะพันธ์. (2550). ทักษะผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: จี พี ไชเบอร์พริ้นท์.

- ธัญรัตน์ บัวแย้ม, และนิคม นาคอ้าย. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(1): 235-252.
- ธัญวิทย์ ศรีจันทร์. (2558). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของกรรมการองค์กรนิสิตนักศึกษาสาร. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 29(2): 139-156.
- พรณิภา พระพล. (2558). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัลลภ จิระโร. (2563). แรงจูงใจในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชุมพร. *วารสารการวัดและประเมินผล สถิติ และการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. 1(2): 33-44.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: มนตรี.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วีรศักดิ์ ปกป้อง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทิวาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศศิธรา แสงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 6(1): 7-11.
- สนุก สิงห์มาตร, พิกุล มีมานะ, และดุขวิวัฒน์ แก้วอินทร์. (2560). คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม*.
- สมบูรณ์ ศิริสรธรวิทย์. (2559). ภาวะผู้นำของนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 1(1): 31-49.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565*. กาญจนบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุทธวีรธรรม ตันติรจนาวงศ์. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(1): 28-43.
- สุพัตรา วงษ์เมืองแก่น. (2558). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู อำเภอมาสอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมัธนา สร้อยสน. (2558). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อริยธัญญา วงศ์ใหญ่. (2558). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ และบริหารธุรกิจ จังหวัดเชียงใหม่. *การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยพายัพ.
- Alferder, C. P. (1972). *Existence relatedness and growth*. New York: Free Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.